

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/22/2023
Identifikačné číslo spisu:	2220204439
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2220204439.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Martiny Valentovej a členov senátu JUDr. Petra Brňáka a Mgr. Miroslava Šeptáka, v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a.s., Žilina, Hodžova 11, IČO: 31575951, zastúpenej splnomocnenkyňou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36853186, proti žalovaným 1/ T. Q., J., W. XXXX/X, 2/ O. Q., J., W. XXXX/X, o zaplatenie 12.180,55 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 9Csp/92/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 14. septembra 2022 sp. zn. 24Co/43/2022-281, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaným nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 28. októbra 2021, č. k. 9Csp/92/2020-226, žalobu zamietol (výrok I.) a žalovaným nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobkyňa a žalovaní sú v zmluvnom vzťahu na základe uzavretej zmluvy o spotrebnom úvere č. XXXXXX zo XX. XX. XXXX. Na základe tejto zmluvy žalobkyňa poskytla žalovaným spotrebný úver v celkovej výške 49.700 eur, ktorý sa žalovaní zaviazali splácať v lehote 30 rokov od kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom došlo k čerpaniu úveru, a to pravidelnými anuitnými splátkami vždy k 15. dňu príslušného kalendárneho mesiaca formou bankového inkasa z bežného účtu č. XXXXXXXXXXX/XXXX s dohodnutou úrokovou sadbou vo výške 5,30% ročne. Nakoľko žalovaní úver nesplácali riadne a včas, žalobkyňa výzvou na úhradu dlžnej sumy zo dňa 23. 04. 2012 vyhlásila predčasnú splatnosť úveru ku dňu 15. mája 2012 a vyzvala žalovaných na zaplatenie dlhu v celkovej výške 51.883,62 eura. Z rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného Slovenskou bankovou asociáciou a.s. zo 14. decembra 2015 sp. zn. II/2014-7335 mal tiež preukázané, že na rozhodcovskom súde prebiehalo rozhodcovské konania, ktoré

iniciovala žalobkyňa proti žalovaným na rovnakom skutkovom základe ako v tomto konaní. Uvedeným rozsudkom rozhodcovský súd zaviazal žalovaných zaplatiť žalobkyni istinu vo výške 68.815,42 eura s ročným úrokom vo výške 5,30% od 14. 11. 2014 a ročným úrokom z omeškania vo výške 8,75% od 14. 11. 2014. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 14. 04. 2016 a vykonateľnosť dňa 17. 04. 2016. Uznesením Okresného súdu Dunajská Streda z 25. februára 2020 sp. zn. 7Er/626/2016 bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie z dôvodu, že rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul je v rozpore so zákonom. Podľa exekučného súdu nemal rozhodcovský súd pre neplatnosť rozhodcovskej doložky právomoc prejednať a rozhodnúť daný spor.

1.2. Konštatoval, že vychádzajúc zo základnej charakteristiky spotrebiteľských zmlúv zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX zo XX. XX. XXXX je typickou spotrebiteľskou zmluvou, preto sa na ňu sťahujú normy spotrebiteľského práva, a to zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy a ustanovenia § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“). Keďže uplatnený nárok vyplýva zo spotrebiteľskej zmluvy, je povinný z úradnej moci prihliadať na oslabenie nároku žalobkyne voči spotrebiteľovi z dôvodu jeho premlčania, a to preto, aby dlhy plynúce zo spotrebiteľských zmlúv boli vymáhané len v rozumnom a primeranom čase a dlžník nebol nútený prostriedkami s prvkami štátneho donútenia zaplatiť dlh, vo vzťahu ku ktorému uplynulo značné časové obdobie, v dôsledku čoho by mohla byť oslabená jeho pozícia. V tejto súvislosti poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax súdov týkajúcu sa stále opakujúcej problematiky premlčania práva veriteľa po predchádzajúcom jeho uplatnení na rozhodcovskom súde, a to najmä na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/68/2018, 26Co/89/2019, Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 14Csp/35/2016, Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II.ÚS 149/2018, III. ÚS 572/2017, IV.ÚS 55/2011, ako aj na nález ústavného súdu sp. zn. III.ÚS 438/2018.

1.3. Prvoinštančný súd ďalej dôvodil, že v konaní bolo nesporným, že žalobkyňa vyzvala žalovaných na okamžité splatenie úveru ku dňu 15. 05. 2012, dňom nasledujúcim - 16. 05. 2012 začala plynúť trojročná premlčacia doba. Zo spisu vyplynulo, že žaloba bola podaná na súd 22. 12. 2020, teda po uplynutí trojročnej premlčacej doby, ktorá uplynula 15. 05. 2015. V nadväznosti na námietku žalobkyne o spočítaní plynutia premlčacej doby uplatnenej pohľadávky v čase jej uplatnenia pred Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie a v čase konania pred týmto súdom a aj počas exekučného konania v zmysle § 112 OZ, súd prvej inštancie zdôraznil, že ak žalobkyňa ako veriteľka uplatnila svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 OZ a nedošlo k spočítaniu premlčacej doby. V čase podania žaloby na súd nárok žalobkyne bol premlčaný. Čo sa týka platnosti rozhodcovskej doložky, súd ju vyhodnotil ako absolútne neplatnú (nespôsobilý exekučný titul) v dôsledku čoho rozhodca nemal právomoc rozhodnúť v rozhodcovskom konaní o uplatnenom nároku, preto nemôže ísť o zastavenie plynutia premlčacej doby za čas, keď žalobkyňa uplatnila nárok na rozhodcovskom súde, ktorý vydal rozsudok, následne v exekučnom konaní vyhodnotený ako nulitný (neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá znemožnila voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (výrok I.) a žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok II.).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia odkazujúc na zistený skutkový stav a ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), ako aj ostatných súdov Slovenskej republiky, a to najmä na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II.ÚS 149/2018, III. ÚS 572/2017, v podstatnom uviedol, že keďže v danom prípade žalobca uplatnil svoj nárok pred rozhodcovským súdom, ktorý podľa záveru exekučného súdu v dôsledku neprijateľnosti zmluvného dojednania o rozhodcovskej doložke s následkom jej absolútnej neplatnosti, nemal právomoc vo veci rozhodnúť, v dôsledku čoho rozhodcovský rozsudok bol nulitný a nespôsobilý exekučný titul, účinky spočítania premlčacej lehoty v zmysle § 112 OZ nenastali, premlčacia doba sa nezastavila a plynula po celý čas ako rozhodcovského tak aj exekučného konania. Keďže ako bolo uvedené vyššie, v danom prípade premlčacia lehota uplynula už v roku 2015 a žaloba na súd bola podaná až dňa 22. 12. 2020, stalo sa tak po uplynutí zákonnej premlčacej lehoty (§ 101 OZ), v dôsledku čoho premlčané právo

nebolo možné priznať (§ 54a a § 100 ods. 1 OZ). Žaloba preto bola správne preskúmaným rozsudkom prvoinštančného súdu v celom rozsahu zamietnutá. Vzhľadom na uvedené je pre danú vec úplne bez významu, že premlčacia doba podľa § 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v justícii od 27. 02. 2020 do 30. 04. 2020 neplynula, na čo poukazoval odvolateľ.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Žiadala, aby najvyšší súd v rámci dovolacieho konania uplatnil revíziu kompetenciu a aby podanému dovolaniu vyhovel.

3.1. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka videla pri riešení otázky, či „Spočíva počas včas začatého rozhodcovského konania a následne vedeného exekučného konania na podklade rozhodcovského rozsudku premlčacia lehota podľa 112 OZ, ak je dodatočne rozhodcovská doložka v exekučnom konaní vyhodnotená ako neprijateľná zmluvná podmienka?“. Vo vzťahu k nastolenej právnej otázke zdôraznila, že okrem rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/153/2017 najvyšší súd neriešil otázku spočívania premlčacej lehoty počas rozhodcovského konania vedeného na základe neplatnej rozhodcovskej doložky. Rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/5/2019 a 5Obdo/71/2020 sa venujú prednostnej aplikácii ustanovení Občianskeho zákonníka na absolútne obchodné záväzkové vzťahy. Žalobkyňa mala za to, že v zmysle príslušnej hmotnoprávnej úpravy premlčacia doba podľa § 112 OZ počas rozhodcovského konania a následného exekučného konania, až do doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu (resp. podania žaloby na všeobecnom súde) spočívala a neplynula. Z hľadiska aplikability § 112 OZ je totiž podstatné len to, či bolo právo uplatnené na orgáne, ktorý je vo všeobecnosti podľa platných právnych predpisov oprávnený rozhodovať o určitej otázke nie to, či sa nakoniec určilo, že orgán rozhodujúci v konkrétnej veci nebol kompetentný. Podľa dovolateľky je dôvodom straty právneho nároku veriteľa v dôsledku jeho premlčania zmena v prístupe súdov k rozhodcovským doložkám v spotrebiteľských úverových zmluvách, ktoré bývali predtým dlhodobo akceptované aj zo strany exekučných súdov, na základe ktorej sú veritelia sankcionovaní za vývoj súdnej praxe, ktorý objektívne nevedeli ovplyvniť a ani vopred predpokladať. Teda v týchto situáciách sa javí ako hlavným motívom neuplatnenia § 112 OZ práve tendenčná snaha o zabezpečenie zdanlivo neohraničenej ochrany spotrebiteľa. V tejto súvislosti upriamila pozornosť na aktuálne rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 486/2018, ktoré odvolací súd vôbec nezohľadnil, ako aj na rozhodovaciu prax Ústavného súdu Českej republiky (sp. zn. I. ÚS 1091/2019, 23Cdo/19/2015).

4. Žalovaní sa k podanému dovolaniu žalobkyne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) (resp. a)) CSP treba zamietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Pokiaľ zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. V zmysle § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa § 432 ods. 2 CSP sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

9. Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

10. Žalobkyňa v podanom dovolaní namietala nesprávne právne posúdenie otázky spočívania premlčacej lehoty počas včas začatého rozhodcovského konania a následne vedeného exekučného konania na podklade rozhodcovského rozsudku, ak je dodatočne rozhodcovská doložka v exekučnom konaní vyhodnotená ako neprijateľná zmluvná podmienka (bod 3.1.).

11. Dovolací súd s poukazom na dátum vyhlásenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu 14. septembra 2022 a podané dovolanie z 29. novembra 2022 v súvislosti s dovolateľkou nastolenou právnou otázkou musí v prvom rade konštatovať, že ňou položenou otázkou sa najvyšší súd zaoberal už skôr, konkrétne v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/153/2017 z 27. augusta 2018, 2Cdo/253/2019 z 25. apríla 2022 a 2Cdo/265/2020 z 29. júna 2022, týkajúcich sa podobnej skutkovej a právnej problematiky. V predmetných rozhodnutiach najvyšší súd ustálil, že ak žalobkyňa uplatnila svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Samotné rozhodcovské konanie, ale aj exekučné konanie bolo vedené bez toho, aby žalobkyňa mala k dispozícii právoplatné a vykonateľné rozhodnutie právomocným orgánom. Premlčacia doba sa preto nezastavila a plynula po celý čas ako rozhodcovského, tak aj exekučného konania, a preto žalobkyňa musí nieť následky jej plynutia, od ktorých sa odvolací súd neodklonil. V tejto súvislosti najvyšší súd akcentoval na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 149/2018 z 08. marca 2018 a uznesenie sp. zn. III. ÚS 572/2017 z 20. septembra 2017.

11.1. Z predmetných rozhodnutí najvyššieho súdu bolo neskôr rozhodnutie sp. zn. 2Cdo/253/2019 zrušené nálezom ústavného súdu z 10. januára 2023 sp. zn. IV. ÚS 459/2022, z ktorého rozhodnutia okrem iného vyplýva konštatovanie, že: „najvyšší súd poukázal iba na jedno relevantné rozhodnutie najvyššieho súdu (sp. zn. 2Cdo/153/2017 z 22. februára 2018 nepublikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, pozn.), ktoré riešilo otázku spočívania premlčacej lehoty, uzatvárajúc, že jej plynutie sa počas rozhodcovského a exekučného konania nezastavilo. Poukaz najvyššieho súdu na jeho rozhodnutia sp. zn. 2Obdo/5/2019 a 5Obdo/71/2020 (vydané po podaní dovolania) je pre chýbajúcu podobnosť ťažiskových okolností s prejednávanou vecou irelevantný (...) vo vzťahu k prvej položenej právnej otázke“. Ústavný súd najvyššiemu súdu tiež vytkol, že vôbec nereflektoval na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 486/2018 z 15. apríla 2021, v ktorom svoje predchádzajúce názory (II. ÚS 149/2018, III. ÚS 572/2017 - pozn. dovolacieho súdu) korigoval, keď judikoval: „Rozhodcovská doložka, ktorá bola súčasťou dojednaných obchodných podmienok medzi stranami, nastolila subjektívny stav právnej istoty a právny predchodca sťažovateľky dôvodne vychádzal z tohto dojednania, keď si právo proti žalovanej uplatnil na rozhodcovskom súde. V čase tohto jeho úkonu nemal žiaden dôvod na to, aby rozumne predpokladal opak, ktorý spočíval v neskoršom posúdení neplatnosti rozhodcovskej doložky. Bolo by v rozpore s právnou istotou nastolenou stranami uzavretou zmluvou, aby sťažovateľka neplatnosť rozhodcovskej doložky predpokladala a konala v protiklade s ňou tak, že by si právo zo zmluvy uplatnila na súde. Sťažovateľka dôvodne vychádzala z nespochybného zmluvného dojednania a nárok si uplatnila na inom, na základe zmluvy príslušnom orgáne. Stotožnenie sa so správnosťou záveru, že dojednaný a dovtedy, čo sa týka právomoci, nespochybný rozhodcovský súd, nie je iným príslušným orgánom podľa § 112 Občianskeho zákonníka, by nevyhnutne viedlo nielen k tomu, že by sťažovateľka musela konať neracionálnym spôsobom, ale aj k popretiu zmyslu § 112 Občianskeho zákonníka, ktorého účelom je ochrana oprávnenej osoby pred plynutím premlčacej doby v prípade riadneho uplatnenia nároku v

konaní, ktoré neviedlo k jeho právoplatnému priznaniu alebo ku skutočnému vymoženiu, a preto tento výklad popiera účel a význam aplikovaného zákonného ustanovenia, čo vedie k jeho rozporu so základnými právami sťažovateľky."

11.2. Najvyšší súd tiež zistil, že k nastolenej otázke sa neskôr - po podaní dovolania žalobkyňou najvyšší súd opäť vyjadril v rozsudku z 15. februára 2024 sp. zn. 2Cdo/5/2023, vydanom po predchádzajúcom zrušenom rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/253/2019 nálezom ústavného súdu (pozri bod 11.2.), z ktorého rozhodnutia, po podrobnom odôvodnení vyplýva právna veta v znení: „... rozhodcovský súd ako možný „iný príslušný orgán" v zmysle § 112 OZ pokiaľ nemal právomoc vo veci rozhodnúť, nebola splnená podmienka uplatnenia práva „u iného príslušného orgánu", potom premlčacia doba podľa § 112 OZ nespočívala počas rozhodcovského a exekučného konania, v ktorom bola rozhodcovská doložka posúdená ako neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá je absolútne neplatná a rozhodcovský rozsudok nespôsobilý exekučný titul." (bod 34. odôvodnenia uvedeného rozsudku).

12. Dovolací súd v dôsledku zaoberania sa dovolateľkou položenej otázky (bod 10.) v rámci svojej rozhodovacej činnosti o nej už vo viacerých rozhodnutiach (pozri predchádzajúci bod 11.) je názoru, že v dôsledku toho je možné v nich vyslovené právne názory považovať (teraz už) za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

13. Napokon s prihliadnutím na čl. 3 základných princípov CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú. (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/129/2017).

14. Z rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 572/2017 pritom vyplýva: (...) Ak veriteľ uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Zachovanie účinkov podanej žaloby pred takýmto rozhodcovským súdom a spočívanie plynutia premlčacej doby totiž nie je pre tento prípad nikde zakotvené. Krajský súd bol v zásade toho názoru, že premlčacia doba neplynie od uplatnenia nároku aj na takom orgáne, akým je rozhodcovský súd, avšak v konkrétnej prerokúvanej veci bola exekúcia vedená na okresnom súde pod sp. zn. 23Er/603/2012 zastavená z dôvodu, že rozhodcovská doložka ako neprijateľná zmluvná podmienka je neplatným zmluvným dojednaním, a preto sa na ňu prihliada tak, ako keby nebola v zmluve uvedená. Preto ak sťažovateľka uplatnila svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Samotné rozhodcovské konanie, ale aj exekučné konanie bolo vedené bez toho, aby sťažovateľka mala k dispozícii právoplatné a vykonateľné rozhodnutie právomocným orgánom. Premlčacia doba sa preto nezastavila a plynula po celý čas ako rozhodcovského, tak aj exekučného konania, a preto sťažovateľka musí niesť následky jej plynutia. (...). Z rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 149/2018 zase plynú totožné závery všeobecných súdov v otázke aplikácie § 112 OZ ako v prejednávanej veci, pričom ústavný súd v tomto rozhodnutí konštatoval, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená a v odôvodnení v bode 7.3. uviedol: „Súdy odpovedali na všetky ťažiskové premenné v danej veci jasne a ústavne udržateľne formulovali svoje závery o (i) premlčaní pohľadávky sťažovateľky voči žalovanej, (ii) nezastavení plynutia premlčacej doby za čas, keď sťažovateľka (jej právny predchodca) uplatnila nárok na rozhodcovskom súde a tento vydal aj rozsudok, (iii) vyhodnotení rozhodcovského rozsudku ako nulitého (nespôsobilý exekučný titul), keďže samotná rozhodcovská doložka v úverovej zmluve bola postihnutá absolútnou neplatnosťou, v dôsledku čoho rozhodca nemal právomoc rozhodnúť v rozhodcovskom konaní o uplatnenom nároku. Tieto závery a ich odôvodnenie nie je možné hodnotiť ako arbitrárne a je nutné ich považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať."

15. Najvyššiemu súdu je známe aj neskoršie rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 486/2018 z 15. apríla 2021, ktorým rozhodnutím ústavnej sťažnosti nevyhovel, a v ktorom rozhodnutí judikoval: „Rozhodcovská doložka, ktorá bola súčasťou dojednaných obchodných podmienok medzi stranami,

nastolila subjektívny stav právnej istoty a právny predchodca sťažovateľky dôvodne vychádzal z tohto dojednaní, keď si právo proti žalovanej uplatnil na rozhodcovskom súde. V čase tohto jeho úkonu nemal žiaden dôvod na to, aby rozumne predpokladal opak, ktorý spočíval v neskoršom posúdení neplatnosti rozhodcovskej doložky. Bolo by v rozpore s právnou istotou nastolenou stranami uzavretou zmluvou, aby sťažovateľka neplatnosť rozhodcovskej doložky predpokladala a konala v protiklade s ňou tak, že by si právo zo zmluvy uplatnila na súde. Sťažovateľka dôvodne vychádzala z nespochybného zmluvného dojednaní a nárok si uplatnila na inom, na základe zmluvy príslušnom orgáne. Stotožnenie sa so správnosťou záveru, že dojednaný a dovedy, čo sa týka právomoci, nespochybný rozhodcovský súd, nie je iným príslušným orgánom podľa § 112 Občianskeho zákonníka, by nevyhnutne viedlo nielen k tomu, že by sťažovateľka musela konať neracionálnym spôsobom, ale aj k popretiu zmyslu § 112 Občianskeho zákonníka, ktorého účelom je ochrana oprávnenej osoby pred plynutím premlčacej doby v prípade riadneho uplatnení nároku v konaní, ktoré nevedlo k jeho právoplatnému priznaniu alebo ku skutočnému vymoženiu, a preto tento výklad popiera účel a význam aplikovaného zákonného ustanovenia, čo vedie k jeho rozporu so základnými právami sťažovateľky."

15.1. Najvyšší súd v tomto smere ale poukazuje aj na odlišné stanovisko sudcu Petra Straku k odôvodneniu uvedeného nálezu, z ktorého okrem iného vyplýva, že ústavný súd už vo veci sp. zn. III. ÚS 572/17 rozhodoval o porovnateľnej právnej otázke a uzavrel, že „Ak veriteľ uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Zachovanie účinkov podanej žaloby pred takýmto rozhodcovským súdom a spočívanie plynutia premlčacej doby totiž nie je pre tento prípad nikde zakotvené". Odklon od už uvedeného právneho názoru je riešiteľný v pléne ústavného súdu (§ 13 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Podľa názoru tohto sudcu dotknutá téma vyžaduje predloženie veci plénu ústavného súdu. Okrem právnej otázky „príslušného orgánu" podľa § 112 Občianskeho zákonníka si téma vyžaduje komplexnejšie posúdenie účinkov neprijateľnej zmluvnej podmienky (aj spätných) vrátane ústavne konformnej interpretácie slov „a v začatom konaní riadne pokračuje". Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí (čl. 4 Smernice Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Uvedené ustanovenie stanovuje jeden z cieľov smernice. Proces rozhodnutia o neprijateľnosti zmluvnej podmienky je podstatne zložitejší, ako sa môže na prvý pohľad javiť. Zmluvnú podmienku treba posúdiť nie izolovane, ale s ostatnými zmluvnými podmienkami, prípadnými inými zmluvami, a zohľadniť všetky okolnosti prípadu. V preskúmvanej veci posudzoval neprijateľnosť rozhodcovskej doložky exekučný súd. Na jeho rozhodnutie nadväzujú dôležité právne vzťahy, okrem iného aj posudzovaná otázka spočívania premlčacej doby a s tým úzko súvisí aj otázka právnej istoty, a teda aj plynutia času na účely premlčania. Ak v okolnostiach predmetnej veci neboli podmienky na predloženie veci plénu ústavného súdu, rozhodne je to právna otázka nateraz riešená tak, že si na jej posúdenie takúto formáciu rozhodovania ústavného súdu vyžaduje."

16. Najvyšší preto i v predmetnom rozhodovaní zotrváva na konštatovaní z rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/5/2023, že: „... s akcentom na nie celkom jednotnú rozhodovaciu prax ústavného súdu v tejto otázke, ako aj skutkových okolností prejednávaneho sporu, keď rozhodcovská doložka v prejednanom spore nebola súčasťou dojednaných obchodných podmienok (ako to bolo vo veci sp. zn. III. ÚS 486/2018), ale bola obsiahnutá v zmluve o úvere ako spotrebiteľskej zmluve a s poukazom na § 52 a nasl. OZ a Smernicu Rady č. 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ju súdy vyhodnotili ako neprijateľnú zmluvnú podmienku s následkom zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, čím ale súdy neodňali oprávnenej možnosť konať pred súdom, dovolací súd zastáva názor, že právne názory súdov nižšej inštancie v tejto otázke nemožno považovať za nesprávne.

17. Vec prejednávajúci senát sa v celom rozsahu stotožňuje so závermi vyslovenými v skorších rozhodnutiach najvyššieho súdu (pozri bod 11), predovšetkým so závermi z posledného rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/5/2023 a v okolnostiach posudzovanej veci na ne v celosti poukazuje. Ak odvolací súd založil svoje rozhodnutie v tejto otázke na právnom názore, podľa ktorého „... žalobca

uplatnil svoj nárok pred rozhodcovským súdom, ktorý podľa záveru exekučného súdu v dôsledku neprijateľnosti zmluvného dojednania o rozhodcovskej doložke s následkom jej absolútnej neplatnosti, nemal právomoc vo veci rozhodnúť, v dôsledku čoho rozhodcovský rozsudok bol nulitný a nespôsobilý exekučný titul, účinky spočívania premlčacej lehoty v zmysle § 112 OZ nenastali, premlčacia doba sa nezastavila a plynula po celý čas ako rozhodcovského tak aj exekučného konania ... ", treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva na správnom právnom posúdení veci.

18. Z dôvodov, že dovolanie žalobkyne neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, najvyšší súd takéto nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

19. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP. Žalovaní mali v dovolacom konaní plný úspech, nakoľko im ale žiadne trovy nevznikli, náhrada trov dovolacieho konania im priznaná nebola.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.